

Zini, sargā, copē!

Pāles Graudiņi turpina investēt dīksaimniecībā

Senāk ar svaigām karpām Limbažu tirgu uz gadu miju galvenokārt nodrošināja vietējie zivsaimnieki Aldis Vendeliņš no Katvaru pagasta un Juris Graudiņš no Pāles. Abiem nebija iemesla sūdzēties, ka prece nebūtu pieprasīta. Tomēr pēdējos gados Pāles pagastā audzēto zivju tirgū vairs nav. Tas kalpoja par impulsu lūkot, kas notiek saimniecībā ar skanīgo nosaukumu *Straumēni*.

Uzreiz gan jāteic, ka nekas slikts nav atgadījies. Drīzāk otrādi. Pastāvīgie pircēji paši atrod ceļu uz Graudiņu saimniecību, un vairs nav nepieciešamības karpas un līņus piegādāt tirgum. Juris joprojām nodarbojas arī ar zivju mazuļu audzēšanu, lai pastāvīgi atjaunotu abu savu dīķu resursus. Ja to ir vairāk nekā pavaros pašam nepieciešams, tad arī pārdod, jo tas ir pat ienesīgāk par pieaugušu zivju tirdzniecību. *Straumēni* kļuvi par Lauku atbalsta dienesta klientu, jo par akvakultūras uzturēšanu, kas nodrošina vides pasākumus, saņem hektārmaksājumus. Līdz ar to saimnieks uzņēmies piecu gadu saistības uz katru dīķu hektāru gadā nodrošināt 300—500 kg zivju produkcijas. Kopā pa diviem vasaras un trim ziemas dīķiem viņš apsaimnieko vairāk nekā 11 ha. Zivju audzēšana un dīķu saimniecības uzturēšana vienlaikus ir saimnieka sirslīti, hobijs un arī *piešprīce* pie pensijas. Par zivīm tiek gādāts gan ziemu, gan vasaru. Turklāt kopš tīņu gadiem šajā nodarbē iesaistījušies arī Jura trīs dēli: Ventis, Jurgis un Jānis. Tagad viņi kļuvi patstāvīgi. Dēli strādā Nacionālajos Bruņotajos spēkos, visiem ir ģimenes, arī bērni, tomēr brīvajā laikā viņi arvien brauc uz laukiem un palīdz tēvam. Ir arī pēctecība, jo Jurgis nesen izveidojis savu z.s. *Graudiņi*. Viņš iznomājis un sācis apsaimniekot trīs dīķus Vīlķenes un Pāles pagastā, kur 12 ha kopplatībā audzē karpas.

To pastāstījis, Juris gan teic, ka vizīte *Straumēnos* ir vismaz mēnesi par agru. Kad laiks kļūs vēsāks un zivis kūtrākas, viņš atkal rīkos ikgadējo lielo nozvejas talku. Līdz ar ūdens nolaišanu kāds desmits vīru tad šķiros zivju mazuļus, atlasīs pusaugu karpas un līņus, tāpat tirgum audzētās lielās un vaislas zivis. Daļa būs jāizvieto ziemas turēšanai izbūvētajos dīķos, citas baseinos. Tikai tad skaidri zinās, ar kādiem rezultātiem šogad strādāts. Tomēr no pieredzes Jurim jau saprotams, ka svara pieauguma ziņā šis noteikti nebūs labākais gads. Pārāk maz vasarā bijis saulītes. Viņaprāt, siltumu mīlošās zivis šovasar sliktāk uzņēmušas barību un lēnāk augušas. Pērn zivju mazuļi vidēji pieņēmas svarā līdz pat 50 g katrs. Juris domā, ka šovasar varētu būt puse no tā. Pagājušajā rudenī viņš ieguva 3 t zivju un uzskata, ka tāda nozveja bija laba.

Juris Graudiņš (no labās) ar dēlu Jurgī spriež, ka dīķī ievērojami paaugstinājies ūdens līmenis. Drīz viņi rīkos lielo nozvejas talku

Atskatoties vēsturē, saimnieks atgādina, ka lielāko *Straumēnu* dīķi ieguva reizē ar mantoto zemi. Otru uzpludināja un izveidoja paši. Tiklīdz sāka nopietni nodarboties ar zivju audzēšanu, radās vajadzība pēc ziemas dīķiem, lai būtu drošība, ka darbs un ieguldījumi nebūs velti un aukstā ziemā zivis nenosmaks. Būvniecība notikusi arī šogad. Visi trīs ziemas dīķi ir savienoti kaskādē, bet par jaunāko vēl īsti nevar zināt, vai to jau šoziem varēs izmantot. Pagaidām Juris ar skatu kritiski nomēri krastos iesēto zālīti un spriež, ka tā vēl nav pietiekami kupla. Šis dīķis faktiski būvēts tieši Jurgā zivīm, lai ziemā pie mājas tās arī būtu pastāvīgi piekafītas. Paši metināja un ieguldīja zemē caurules ūdens notecei, būvēja slūžas, tomēr ar visu to jaunais dīķis izmaksāja vairākus tūkstošus eiro. Par laimi, daba pie *Straumēniem* radījusi apstākļus, lai dīķu izveide būtu iespējama. Ir dabīga nogāze, kur vēl pamatīgi pastrādāts ar ekskavatora lāpstu. Tur izlokās arī maza, caurtekoša urdziņa, kas ļauj uzkrāties ūdenim. Ļoti svarīgi arī tas, ka no mājas dīķiem piejama elektrība. Ja ziemā uznāk pamatīgs sals, tad skābekļa pavairošanai liek lietā aeratorus. — *Katram jaunam dīķu īpašniekam iesaku ar tiem apgādāties. Pats esmu pārliecinājies, cik tie noderīgi un tagad ir pieejami pēc katra vajadzībām, turklāt tādi, kas tērē maz elektrības*, — Juris rekomendē. Sarunai piebiedrojas arī Jurgis un kopā ar viņu skatām pie slūžām izveidoto zivju šķīrošanas baseinu ar koka balstiem tīklu iekāršanai, kur nākotnē vēl taps virsbūve — t.s. zivju māja. Vēl viens mazāks baseins izbūvēts pārdošanai domāto lielo zivju uzglabāšanai. Tam ir interesants ri-

sinājums. Zemē ieguldīta gareniski pārgriezta veca amonjaka muca. Tajā gan zivju uzturēšanās laiks būs īss.

Nevar nepamanīt, ka lielākais *Straumēnu* dīķis ir tiešām gleznains un labi uzturēts. Tas nav ar ūdensaugiem aizaudzis, un klusā vietā ir kā maza paradīze ūdeni mīlošajai dzīvajai radībai. Diemžēl tās skaitā gadās arī zivju rīmas: ūdri, gārņi, manīts pāris jūras kraukļu. Apjautājos, ar ko zivis tiek barotas. Juris iepērk kviešu graudus, maļ tos, pievieno melasi, kaļķi un pats to visu granulē. Tādu ierīci pēc viņa pasūtījuma radījis kāds vietējais meistars. Jurgis nosmej, ka tēva gatavotā zivju barība izskatās kā makaroni. Viņš šopavasara tādām nolūkam 3,6 ha platībā iesējis kviešus, taču, tā kā zemniekiem vēl ir daudz nenovāktu platību un jāsteidz kult savus graudus, pagaidām nav brīvas tehnikas, ar ko tos novākt. Ieprasos arī par izaicinājumiem audzēt kādas citas zivis. Tāds mēģinājums reiz bijis. Juris mazā skaitā ielaids dīķī forelītes. Itin labi gan zinājis, ka tām vajadzīgs vēss ūdens. Tiklīdz uznākusī twice, zivtiņas tomēr aizgājušas bojā. — *Neesmu profesionāls zivkopis, bet uzskatu, ka vislabākais skolotājs ir maks. Piedzīvotus zaudējumus nevar aizmirst. Manuprāt, karpas tirgum ir laba zivs. Cilvēkiem tā garšo un gadu mājā visiem vajag zvīņas. Nav pārliecības, ka viņi tikpat labi pīrks to, ko īsti nepazīst*, — spriež Juris. Izvaicāts par līdzekļu piesaisti no Eiropas fondiem, viņš atrunājas, ka vairs nevēlas savu dīķu saimniecību īpaši paplašināt. Pietiek darba ar to, kas jau radīts. Iespējams gan, ka tādi plāni un vajadzība ar laiku varētu rasties Jurgim. Šoruden būs arī pirmā nozveja viņa dīķos.

Zivju daudzveidība nav samazinājusies

Latvijas lašupēs, arī mūsdienu ūdens-tecēs, noslēgusies Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR pētnieku veiktā saldūdens zivju mazuļu uzskaitē dažādos biotopos. Tā veikta ar elektrozevas metodi. Uzskaitē ierasti notiek vasaras beigās.

Elektrozevas metode tiek izmantota 250 līdz 500 m² lielos laukumos. Mūsupē šādu uzskaiti organizē Salacā (5 parauglaukumi), Jaunupē (3), Svētupē (2), arī Korgē, Pēterupē, Agē un Vitrupē (katrā pāris parauglaukumu). Kopumā valsts lašupēs ir aptuveni 50 šādu laukumu. Tiek uzskaitītas visu sugu zivis, bet pētniekiem, protams, interesantāki ir tieši laši. Korgē gan nav lašupe, tajā vairāk patīk nārstot taimiņiem, bet tajā, kā bieži mazajās upītēs, mēdz iemaldīties arī lasēni. — *Jo mazāka upīte, jo mazāk iespēju, ka tur atradīsīm laša mazuļus. Svarīgākais ir tieši tas, cik no tiem pārdzīvos ziemu un sagaidīs laiku, kad jāimigrē uz jūru*, — uzskata BIOR zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu nodaļas vadītājs Jānis Birzaks. Monitoringā iegūtie dati pagaidām nav aprēķināti, tādēļ zivju mazuļu (īpaši lašu) uzskaites rezultātus šobrīd var vērtēt aptuveni. Aplēses liecina, ka pagājušā gada lašu nārsts bijis labs, tāpat viss kārtībā arī ar citām zivju sugām.

Starp citu, šādi uzskaites laukumā zivju mazuļu populācijas aprēķināšanai Latvijā tiek veidoti kopš 1992. gada. Šis bija jau 25. uzskaites gads. Gadu gaitā iegūts apjomīgs datu kopums, kas tagad jāliek kopā, lai izvērtētu, kādas zivju sugas populācija sarukusi vai pieaugusi. Iecerēts to paveikt gada laikā. — *Kamēr ar kolēģiem neesam precīzi izanalizējuši matemātiskos datus un izveidojuši statistiku, neko konkrētu apgalvot nevaru. Ar lašiem un taimiņiem nekas slikts nav noticis. To mazuļu daudzums variē, bet dabā jau nekas nestāv uz vietas. Globāli skatoties, Salacā pieaug siltummīlošo zivju sugu daudzums, tāpat palielinās sugu daudzveidība vispār. Tas saistīts ar klimata pārmaiņām. Nešķiet, ka kādas zivju sugas populācija būtu kritiskā situācijā. Tiesa, izņemot vienu — „uz aci” izskatās, ka platgalves izplatība kā tāda nesamazinās, taču sarūk šīs sugas īpatņu skaits uz parauglaukuma vienību. Bet arī šo novērojumu droši varētu komentēt tikai pēc visu datu apstrādes*, — stāsta sarunbiedrs. Runājot par Vidzemes upēm kopumā, viņš mierina, ka neviena zivju suga tajās nav pazudusi.

Šī sezona BIOR speciālistiem lauka darbu veikšanai nebija tā vieglākā. Tomēr viņi paguvuši pabeigt monitoringu jau pirms lielajiem rudens palīem. — *Tagad upēs nebūtu iespējams strādāt. Redzēju, kā Zemgales upēs ūdens līmenis krietni audzis, pa straudiem tiek nestas zāļu kaudzes, krūmi...* — stāsta J. Birzaks.

Peldsezonā Limbažu Lielezera pludmalē īpaši pieprasīti SUP dēļi

Septembra vidū noslēgusies oficiālā peldsezona Latvijā, tostarp Limbažu Lielezera pludmalē. Novada pašvaldības aģentūras ALDA direktors Jānis Remess ir gandarīts, ka šogad augstais novērtējums — starptautiskais tūrisma ekosertifikāts jeb Zilais karogs —, uzvilks mastā pludmalē, plīvoja jau trešo gadu. Veselības inspekcijas pārstāvju veiktais peldūdens monitorings apliecināja — Limbažu Lielezera pludmalē tā kvalitāte bijusi ideāla. Biežo lietavu dēļ gan ūdens nebija tik dziids kā citus gadus.

Par spīti lietainajai vasarai, sezona pludmalē aizritējusi labi. Siltajās un saulainajās dienās īpašs pieprasījums bija pēc šī gada jaunuma — abiem SUP dēļiem, pēc kuriem veidojušās pat rindas. Tāpat *ejošas* bija airu laivas, katamarāni un ūdens bumba. Pa kādam atpūtniekam nomāja arī velosipēdus.

Pludmalē bērnu atpūtas laukumā šogad papildus tika uzstādīta arī tīkla piramīda jeb zirnekļis, kas guvusi ļoti lielu atsaucību jaunāko apmeklētāju vidū. Tāpat atpūtniekiem patika biedrības *Saulesrits* izveidotie

solī, kas sakārtoti latvju zīmes veidolā. Protams, cilvēkus piesaistīja arī jaunais pludmales objekts — no uzgriežņiem gatavotais veiksmes zandarts ar sudraba zvīņu.

Makšķerniekiem gan Lielezerā ar loma iegūšanu neklājās viegli. Ja jūnijs bija *zivīgs*, tad jūlijs un augusts — ne. Kādam *copēs* veiksmē uzsmaidīja, bet lielākoties (tāpat kā citās ūdenstilpēs) zivis kērās maz.

Lai arī oficiāli peldsezona noslēgusies, interesenti tāpat var doties peldēt, nomāt pludmales inventāru. Tiesa, dežurants vairs

pludmalē neatrodas pastāvīgi. Ja ir vēlme kaut ko nomāt, iepriekš jāsaazinās pa telefonu (numurs norādīts uz glābēju namiņa pludmalē).

Atgādinājumam — ja kāds vēl nav paguvis izmantot savu pludmales dāvanu karti, nav jāsatraucas. To termiņš pagarināts līdz nākamā gada 31. maijam.

Sākums – 5. lpp.

Salacgrīvā sprieda par piekrastes integrētu apsaimniekošanu

Salacgrīvā norisinājās starptautiska no-
metne jeb 2. Vasaras skola. Tajā pulcējās
dažādās Eiropas augstskolās studējošie
audzēkņi, kuri nāk ne tikai no Baltijas un
Eiropas valstīm, bet arī Brazīlijas, Ganas,
Kamerūnas, tāpat Azoru salām. Dalībnieki
sprieda par piekrastes integrētu apsaimnie-
košanu, ilgtspējīgu tās resursu pārvaldību,
dalījās pieredzē, izvērtēja un apguva jaunu
vides novērtēšanas metodi, ko pielietot sa-
režģītās piekrastes problēmsituācijās.

Kā viena no aktuālajām problēmām tika
skatīta invazīvās zivju sugas – apaļā jūras-

grunduļa – izplatība, kas Latvijā arvien pie-
aug. Tā masveida attīstība var būtiski ietek-
mēt Baltijas jūras un Rīgas līča ekosistēmu,
tostarp īpaši aizsargājamās jūras teritorijas.
Konkrēti risinājumi netika ieteikti, bet Va-
saras skolas dalībnieki bija vienprātīgi par
nepieciešamību aktīvi sākt meklēt risināju-
mus šīs invāzijas ierobežošanai.

Pasākumu organizēja Latvijas Univer-
sitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fa-
kultāte, bet mācības nodrošināja Eiropas
Savienības BONUS programmas projekts
BaltCoast.

Dūņezers makšķerniekiem ļoti dāsns

Limbažu novada pašvaldības aģentūras ALDA direktors Jānis Remess (no kreisās) vīru
ielokā sver sacensībās negaidīti noķerto karpu

Limbažu Dūņezērā makšķernieki aizva-
dīja Sudraba ceļojošā ALDA kausa izcīņas
spiningošanā 4. posmu. Zivju pievilināša-
nas prasmēs spēkiem mērojās 19 koman-
du. Todien Dūņezers copmaņiem atvēlēja
kopumā 47,025 kg zivju. Tas bija pār-
steidzoši labs loms. – *Bija, ko svērt!* – prie-
cājas sacensību rīkotājs, Limbažu novada
pašvaldības aģentūras ALDA direktors Jā-
nis Remess. Viņš atzīst, ka copmaņi bažī-
jušies, lai tikai neizlozētu Dūņezeru kā ie-
priekšējo posmu norises vietu. Satraukums
bijis ne jau par zivju (to *Dūnītī* pietiek),
bet gan par ūdens trūkumu. Pēdējo nedē-
ļu lietavas ezera ūdens līmeni pacēlušas,
tādējādi arī zivis bija aktīvākas un labāk
ķērās. – *Varbūt, ja noslēdzošais posms ok-
tobrī notiktu Dūņezērā, būtu vēl labāk, jo
tad te ir vairāk tieši lielo līdaku. Iespējams,
tā ir sakritība, bet esam novērojuši – tiklīdz
Svētupē nāk nārstot laši, tā Dūņezērā pa-
rādās lielās līdakas,* – stāsta J. Remess.

Sacensību dalībnieku lomā bija dažādas
zivis, tostarp arī lieli asari, kas ezerā šajā
sezonā nav raksturīgi. Biežāk Dūņezērā tā-
di ķeras tieši ziemeļi. Liels pārstāvis bija
prāva – 6,275 kg smaga – karpa. – *Rinal-
dam Bērziņam tā pieķērās turpat pie laivas
jau otrajā iemetienā. Citi makšķernieki re-
dzēja tikai cīņu, domāja, ka viņam pieco-
pējusi liela līdaka. Karpu viņš dabūja uz
„mikrodžigu”, turklāt bez aizķēršanās,* –
stāsta organizators. Par šo karpu Rinalds
vēlāk saņēma veicināšanas balvu. Daudz
ķērās arī līdakas, bet nebija nevienas lielās.
Ievērojamākā bija trijniece. Lai saņemtu
specbalvu, copmaņiem vajadzēja izvilkt
1,1 kg smagu līdaku. – *Līdakas gandrīz
visiem bija jānosver, tik daudz bija līdzī-
ga smaguma zivju. Kādam 1,095 kg, vēl
citam tikpat tuvu, bet precīzi vajadzīgajā
svarā zivs bija Vladimiram Komarovam,* –
teic J. Remess. Savukārt veicināšanas
balvu par garāko sacensībās izvilktu asari

**15. oktobrī Augstrozes Lielezerā
Sudraba ceļojošā
ALDA KAUSA 2017
spiningošanā
noslēgums
(5. posms)**

Reģistrēšanās – pl. 7.00, starts – pl. 8.00.
Sīkāka informācija,
zvanot pa tālr. 26142812.

Ne asakas!

(34 cm) saņēma Kaspars Ozoliņš.

ALDA kausa izcīņas 4. posmā uzva-
rēja komanda *Lauztie airi* (V. Komarovs
un Imants Grabovskis), kam Dūņezers
sagādāja iespaidīgu lomu – 8,31 kg zivju.
Otrās vietas ieguvēji no posma uzvarē-
tājiem, sarunbiedra vārdiem raksturojot,
atpalika tikai par vienu asarīti – *Laimīgie*
(K. Ozoliņš un Uldis Kleinhofs) izvilka
7,98 kg. Trešie bija komanda *JG* (Jānis Bi-
tenieks un Gunārs Grinbergs) ar noķertiem
6,59 kg. Otrajā trijniekā ierindojās *Kaula
Ģimji* (Māris Kārklis un Kristīne Ābol-
tiņa) ar 5,01 kg, *Zelta vizulis* (Kristaps
Kuziņš un Jānis Berezņiks) ar 4,28 kg un
Bērzi (Zigmārs un R. Bērziņi) ar 4 kg sma-
gu lomu. Jāņa Lietiņa dāvināto kartupeļu
maisu par pēdējo ieskaites punktu saņēma
Lauztie airi.

Pēc jau aizvadītajiem četriem posmiem
līderu sešniekā izvirzījušās komandas
JG (11 punktu), *Lauztie airi* (12 p.), *Laimī-
gie* (18 p.), *Derīgie izraktenī* (24 p.), *Divi
dvīņi* (34 p.) un *Liektie āķi* (35 p.).

Noslēdzošais ALDA kausa šī gada izcī-
ņas posms – 15. oktobrī Augstrozes Liel-
ezerā.

Guntras REMESSES foto

Nelūgtie viesi Baltijas jūrā un mūsu piekrastē

Notiek klimata pārmaiņas, gaisa tem-
peratūra kļūst augstāka, tādēļ arī Latvijā
un tās ekosistēmā ienāk līdz šim neierastas
dzīvnieku un augu sugas. Reizēm pie to
parādīšanās mūsu valstī vainojams varētu
būt arī cilvēka faktors. Protams, ne vien-
mēr par šīm sugām jābāzijas, bet daudzas
iecelojošās mēdz būt agresīvas, izturīgākas
par vietējām, ko tās izspiež, tāpat var sagā-
dāt neērtības mums pašiem. Arī Vidzemes
piekrastē mūspusē tīklos var noķert Ķīnas
cimdiņkrabi un apaļo jūrasgrunduli vai pa-
manīt citus *brīnumus*. Latvijas Hidroekolo-
ģijas institūta (LHEI) vadošā pētniece Sol-
vita Strāķe teic, ka Baltijas jūrā nu ir aptu-
veni 120 svešzemju sugu, bet pie Latvijas
krastiem – apmēram 40. Jaunākie ienācēji
ir dubļu krabis un t.s. nogalinātājgarnele.

LHEI invazīvo sugu pētīšanai veic mo-
nitoringu Baltijas jūrā pie lielākajām Lat-
vijas ostām. Šogad bija iecerēts to veikt arī
Salacgrīvas ostā, bet pietrūka finansējuma.
Pētniece S. Strāķe gan skaidro, ka situāci-
ja jūras piekrastē valstī ir līdzīga – ja kaut
kas konstatēts Rīgas līcī, tas novērojams
arī Vidzemes piekrastē, tāpat mūspusē.
Pērn vēlā rudenī LHEI pirmoreiz saņēma
ziņojumus par **dubļu krabjiem** Ainažos
un Tūjā. Līdz šim šis dzīvnieks tika konsta-
tēts Liepājā un Ventspilī. S. Strāķe teic, ka
dubļu krabis mūspuses piekrastē ienācis no
Igaunijas, kur tas arī ir invazīvs un savai-
rojos ievērojamos apjomos. – *Kaimiņvalstī
ir daudz mazu salīņu, krastu ieloku, kur tie
var paslēpties. Mums ir atklāti krasti, kur
tiem patverties grūtāk. Dubļu krabji, veido-
jot alas, izrakā krastus, izjauc to nostipri-
nājumus. Tāpat daļēji apēd mūsu vietējās
sugas, lielākoties bezmugurkaulniekus,* –
stāsta LHEI vadošā pētniece. Senāks ie-
nācējs pie mums ir **Ķīnas cimdiņkrabis**.
Atsevišķos gados tiek noķerti maksimums
līdz 50 īpatņiem. Ir ziņas, ka tas iekļuvis
arī Salacgrīvas zvejnieku tīklos. Tas bojā-
jot tīklus, tāpat izēdot vai apgraužot zivis.
Savā dzimtenē – Austrumāzijas jūrās – šis
krabis bieži vien pārnēsā cilvēku veselībai
kaitīgu parazītu – plaušu trematodi (sasli-
mušie to dabū, ēdot suši vai citus jēlus vai
pusjēlus krabju produktus). Baltijas jūrā šis
parazīts vēl nav konstatēts, jo šeit krabis ēd
gliemežu sugas, kas nav tā pārnēsātājas.
Būrtībā Ķīnas krabis ir visēdājs – tā ēdien-
kartē ir dažādi augi, aļģes, bezmugurkaul-
nieki, nelielas zivis. Pats tas noder par bari-
bu plēsīgām zivīm, bridējputniem un citiem
dzīvniekiem.

Nesena ieceļotāja mūsu jūrā ir arī t.s. **no-
galinātājgarnele** (īsta latviskojuma šai su-
gai vēl nav). 2015. gadā tā atrasta Rīgas līcī
pie galvaspilsētas ostas, pērn – Pāvilostā.
Daudz šīs sugas eksemplāru ir Lietuvā, Po-
lijā, Kaļiņingradā. Igaunijā līdz šim tā nav
konstatēta. Domājams, nogalinātājgarnele
Baltijas jūrā, sākotnēji pie Vācijas kras-
tiem, ieviesta ar kuģu balastūdeņiem, bet no
turienes ar aļģu sanesumiem izplatījusies
tālāk. Pie mums šīs agresīvās un plēsīgās
sugas īpatņu vēl nav daudz. Sarunbiedre
skaidro, ka šī suga pieradusi pie ūdeņiem
ar lielāku sāls koncentrāciju, taču Latvi-
jas piekrastē, pateicoties jūrā ietekošajām
Gaujai, Daugavai, Lielupei, arī Salacai, ir
lielāks saldūdens līdums. Iespējams, tam-
dēļ šī garnele pie mums nav savairoju-
sies. Jau vairākus gadus pie mums mājā arī
Eiropas akmeņu garnele. Tā sastopama
visā Rīgas līcī. Tāpat kā nogalinātājgarne-
le, arī šī mīt aļģu izskalojumos un ar tiem
tiek aizskalota pa Baltijas piekrasti arvien
uz jaunām teritorijām. Arī tā ir agresīva un
plēsīga, īpaši, ja kādā vietā savairojas lielā
skaitā.

Apālais jūrasgrundulis mūsu ūdeņos
dzīvo jau 10 gadu (Baltijas jūrā – aptuveni
25 gadus). Rīgas līcī, arī mūspusē tas
novērots pirms trim gadiem, bet šogad
līcī tas konstatēts iepriekš nebijušā apjo-
mā. Tas nomācis vietējās zivju sugas, izēd
gliemenes un patērē citus vietējo zivju su-
gu barības resursus. Šī suga pasliktina un
degradē vides stāvokli. Bet, no otras puses,

Apālais jūrasgrundulis ir svešzemju
veterāns, kas mūsu piekrastē dzīvo jau
apmēram 25 gadus

Dubļu krabis ir jaunākais svešzemnieks mū-
su jūrā. Šīs sugas īpatņi atrasti arī Salacgrī-
vas novada piekrastē

to pašu iemanījušās ēst mencas, ūdensput-
ni. Makšķernieki novērtējuši, ka tā gaļa ir
balta un maiga, labi garšo cepta, bet vēl
labāk – kūpināta. 2006. gadā nozvejotais
šīs sugas grunduļa kopsvars visā Latvijas
piekrastē bija tikai 6,3 kg. Šogad apaļā jū-
rasgrunduļa nozvejas prognoze ir līdz pat
1000 t. Šī grunduļa dabiskā dzīvesvieta ir
Azovas, Melnā un Kaspijas jūra. Šīs sugas
zvejošanai atļaujas nav nepieciešamas, bet
zvejnieki to dara kūtri, jo nav atrastas noie-
ta iespējas.

Arī **marendzelērija jeb sarkanais
daudzstartārs**, kas ir diezgan sens ie-
nācējs (pie Latvijas krastiem tā fiksēta
ap 1989. gadu, pirmoreiz Baltijas jūrā –
1985. gadā), ir teju vēsturiska suga. Kādēļ?
Tas ir organisms, pēc kura ienākšanas pēt-
nieki pirmoreiz sāka pievērst uzmanību ie-
ceļojušām vai ievestām svešzemju sugām.
Turklāt tārs izplatījās ļoti ātri un plašās
teritorijās. – *Baltijas jūrā mums ir vietējās
daudzstartāru sugas, bet sarkanais ir iz-
turīgāks un no piekrastes izstūma vietējos
uz dziļāko jūras daļu,* – stāsta S. Strāķe.
Domājams, šī suga Baltijas jūrā nokļuva ar
kuģu balasta ūdeņiem no Ziemeļamerikas
piekrastes. Šobrīd visaugstākais īpatņu blī-
vums konstatēts tieši Rīgas līcī – līdz pat
5000 indivīdiem uz kvadrātmetru. Irdinot
grunts virskārtu, sarkanais daudzstartārs
apgrūtina vietējo sugu eksistenci. Vienlai-
kus tas ir labs barības avots bentiskajām
zivīm, kas barojas ar dažādiem gruntīs dzī-
vojošiem organismiem.

Te minētas tikai dažas no mūsu fau-
nā ienākušajām sugām. – *Nav tā, ka kāda
vietējā suga būtu pavisam pazudusi. Vēl ir
platības, kurās tām dzīvot. Tāpat tās pie-
lāgojas apstākļiem. Cilvēka veselībai pa-
manāmu kaitējumu svešzemju „ieceļotāji”
nav radījuši, bet svarīgākais ir saglabāt
sugu daudzveidību,* – teic LHEI pārstāve.
Viņa skaidro – problēmas sākas tad, kad
svešzemju sugas savairojas lielos apjomos.
Tādēļ ieteicami preventīvie pasākumi (pie-
mēram, attīrīt kuģu balasta ūdeņus), lai ne-
būtu situācija kā ar apaļo jūrasgrunduli, kas
netraucēti varēja te vairoties ilgu gadus,
un nu tiek domāts, ko ar to darīt. Pagaidām
vienīgais risinājums – šo grunduli intensīvi
zvejojot. Par manītām svešzemju sugām ie-
dzīvotāji var ziņot LHEI speciālistiem, bet
dažādu sugu krabju gadījumos noķerto ek-
semplāru sasaldēt vai iekonservēt alkoholā,
katrā ziņā dzīvu atpakaļ ūdenī nelaist.

Tematisko lapu
atbalsta:

Lapu sagatavoja
Līga LIEPIŅA un Gunta OZOLIŅA